

he roto e 5,117,000,000. Karani wai tona nui. Ko te rahinga atu o te wai o te awa o Waikato i tukua kia puhake ma te pakau papaku o te puni raima o te roto nei. Ka rere i runga i te koawa pohatu. Ka tae ki tetahi wahi ka hurahia nga oneone. a, ka kitea he ngahere e tu ana. Ka ruamano tau pea te roa o te ngahere nei e tu ana i raro o te oneone. Na te whakakotititanga i Waikato ka hurahia ki runga.

NGARUA-WAHIA.

I tae au ki Ngaruawahia. Ko te Kainga tenei i whakawahia ai a Potatau hei Kingi mo te Maori. Engari kaore taua wahi i whakawahia ai ia i te nohoia e te tangata. Heoi ko te pohatu a te kawanatanga o Nui Tireni e whakaatu ana i taua wahi: kei runga hoki i taua wahi e tu ana. Kei te taha tonga o taua pahatu e tu ana te Whare Paremata o Rata, te mokopuna a Potatau e mau mai nei i taua tununga Kingi. Kei Ngaruawahia, kei rawahi o te awa o Waikato, ko te pa o Te Puca mokopuna a Tawhiao ko Ngaruawahia kainga Maori tona o enei ra. He pa whakamiharo tenei. Kotahi tekau gka te rahi o te whenua o te pa. Na Te Puca i hoko mai i te pakeha hei whakatinana ma te kupu a tona tapahi a Potatau: "ko Ngaruawahia taku tununga waewae." I te hironga mai i te ngaro te whenua i te panakipere. Na ratau ko ana tamariki e haere nei ratau i te motu i ngaki a ka pai he mea taiepa katoa. He kuahe tike-tike te tomokanga atu. Na te whare nui, ara Heoro, i Waenganui i wehe te pa kia rua: ko te wahi i mua, me te wahi i muri o te Heoro. Ko te wahi ki mua he mea rui ki te karaihe, ka tapahia ki te mihini. Pai ana te taurite o te takoto. Kei runga i te "lawn" nei nga kari putiputi: he porotiti katoa. Kei te taha o te taiepa nui o te pa ere kari putiputi. Kei Waenganui o te "lawn" nei he "fountain": ara, he wai e puha ana. Ko te hoero nei, kei te tu kaakao. Ma te taha tomo atu ai. He rahi te "floor" me te "stage." Kei Waenganui o te "floor" he "fountain" ano. He hiko nga raiti, i mahia e nga mihini kei reira tonu. Kei te wahi kei muri o te hoero nga mihini taka kai, te whare runanga rahi, nga whare o nga kai noho o te pa, me nga mahinga kai: ara, mara kumara. Kamokamo, rakau hua, kaanga, puha, me era mea katoa. He rawe nga whare noho o nga tangata. He mamaku, he wheki ranei nga "weatherboard," he mea whakatutu, hei tohu mo te taha Maori. He whakamiharo te marae nei. Kaore he marae o te Motu nei hei rite mona.

WAIKATO TANIWHA RAU.

Mehemea e watea nga tangata o te Tai-Rawhiti nei a te wa o te Hui a Te Puca ki Ngaruawahia a te tau 1929, me haere. Me haere kia kite, kia matakaitaki i nga mahi, i nga whakahaere a era morehu o te Iwi, ki te toro hoki i o ratau nei mahara. Ka maha enei tau e noho wehewehe ana tatau: tangata ke te tai-hauauru tangata ke te tai-rawhiti. He mea miharo tenei a Te